

Factoring w księgach i podatkach

W praktyce

Anna Leńczowska

08.09.2022

- Umowa faktoringu nie jest umową uregulowana wprost w przepisach prawnych
- **umowa nienazwana**

art. 353¹ kodeksu cywilnego, który to przepis wskazuje, iż” *strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego*”

Faktoring - międzynarodowo

W przepisach prawa międzynarodowego umowa faktoringu unormowana jest przez konwencję z 28.05.1988 r. **UNIDROIT** o faktoringu międzynarodowym.

Polska nie ratyfikowała tej konwencji

Umowa faktoringowa

„umowa faktoringowa” oznacza umowę zawartą między jedną stroną (dostawcą) a drugą stroną (faktorem), na podstawie, której:

a) **dostawca** może scedować lub dokona cesji na rzecz fatora wierzytelności wynikających z umów sprzedaży towarów zawartych między dostawcą a jego klientami (dłużnikami), innych niż te dotyczące sprzedaży towarów zakupionych głównie na użytek osobisty, rodzinny lub domowy;

b) **faktor** ma spełniać, co najmniej dwie z następujących funkcji:

- finansowanie dostawcy, w tym pożyczki i zaliczki;
- prowadzenie rozliczeń dotyczących należności;
- windykacja należności;
- ochrona przed zaleganiem ze spłatą należności przez dłużników;

c) **zawiadomienie o cesji wierzytelności zostanie przekazane dłużnikom.**

Przykład

- Skład budowlany zawarł umowy z kilkoma deweloperami na dostawy materiałów budowlanych, jednakże faktury składu budowlanego mają odroczony termin płatności wynoszący 60 dni.
- Skład budowlany po pierwsze będzie dokonywał zapłaty podatku VAT i dochodowego, a nie będzie jeszcze posiadał środków od Klientów.
- W związku z powyższym przedsiębiorstwo zawarło umowę faktoringu, dzięki której otrzymuje środki przed upływem terminu płatności od Klienta.

Typowe opłaty umów faktoringu

Prowizja za przygotowanie umowy - opłata, która najczęściej pobierana jest jednorazowo, zależna od przyznanego limitu w ramach umowy faktoringu. Może być pobierana w okresach cyklicznych, jeśli umowa taką formę przewiduje.

Prowizja operacyjna - czyli prowizja, która stanowi główne źródło dochodu dla faktora. Jest to opłata pobierana od wykupionej faktury, najczęściej ma ona charakter stawki procentowej w odniesieniu do danej kwoty wierzytelności. Wysokość tej prowizji zależy m.in. od tego czy faktor przejmuje ryzyka związane z nieściągalnością wierzytelności, ale także od terminu

Opłaty dodatkowe - uregulowane w ramach umowy np. opłaty za windykację przez faktora.

Rodzaje umów faktoringu

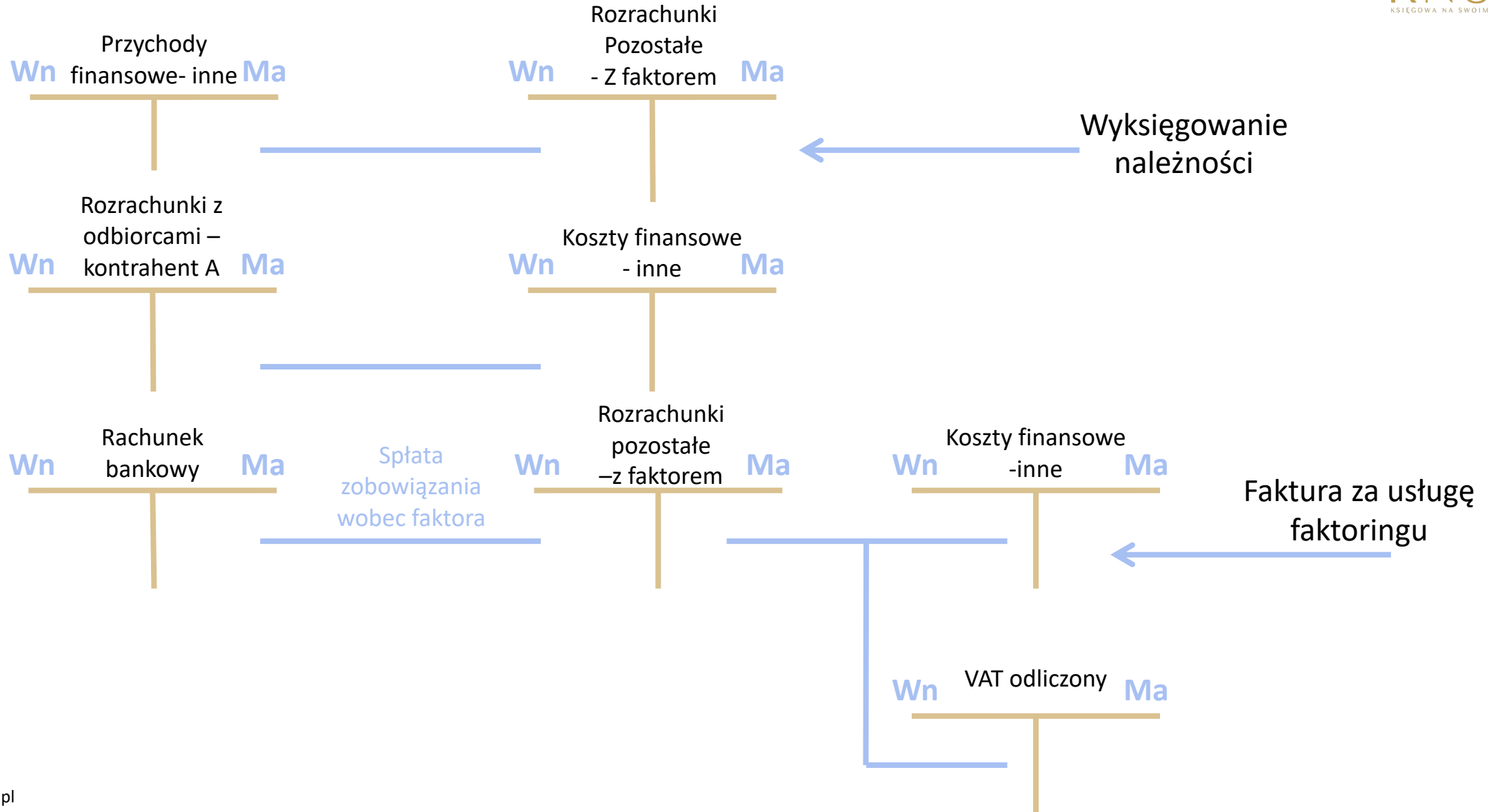
- ✓ Pełny
- ✓ niepełny
- ✓ Mieszany
- ✓ Odwrócony

Faktoring pełny - księgowanie

- W przypadku faktoringu właściwego (pełnego) dochodzi do definitywnego przeniesienia wierzytelności na faktora.
- Przejmuje on w pełni ryzyko niewypłacalności dłużnika.
- Wówczas w dacie przejęcia wierzytelności należy ją wyksięgować z ksiąg rachunkowych faktoranta .

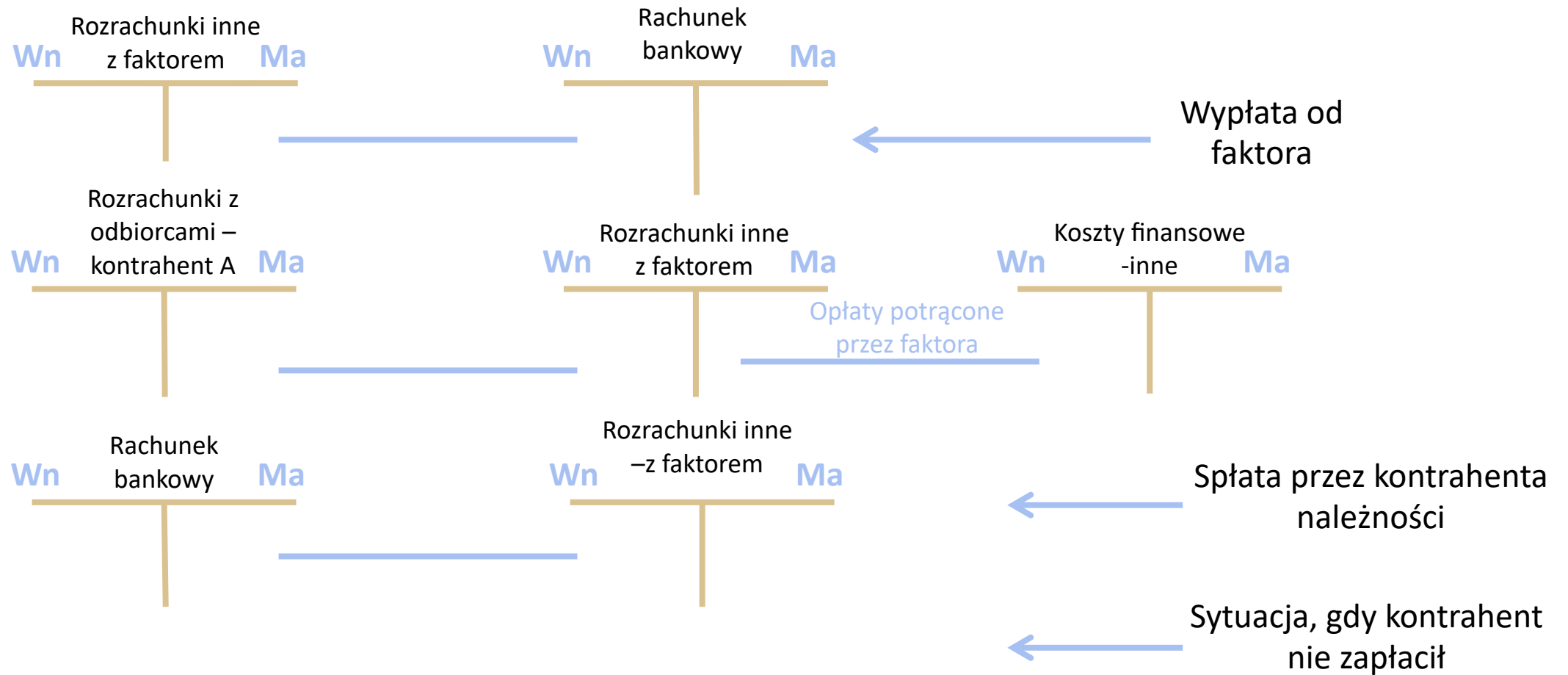
Faktoring pełny - księgowanie

Faktoring z regresem- księgowanie

- Jeśli jednostka zawarła z bankiem umowę faktoringu niewłaściwego (niepełnego), to ryzyko niewypłacalności dłużnika nie przechodzi na faktora.
- Wówczas spoczywa ono na faktorancie.
- W tym przypadku nie wyksięgowuje się wierzytelności z jego ksiąg rachunkowych.
- Umowę faktoringu niewłaściwego (niepełnego) w księgach rachunkowych ujmuje się analogicznie do umowy kredytu lub pożyczki.

Faktoring z regresem - księgowanie

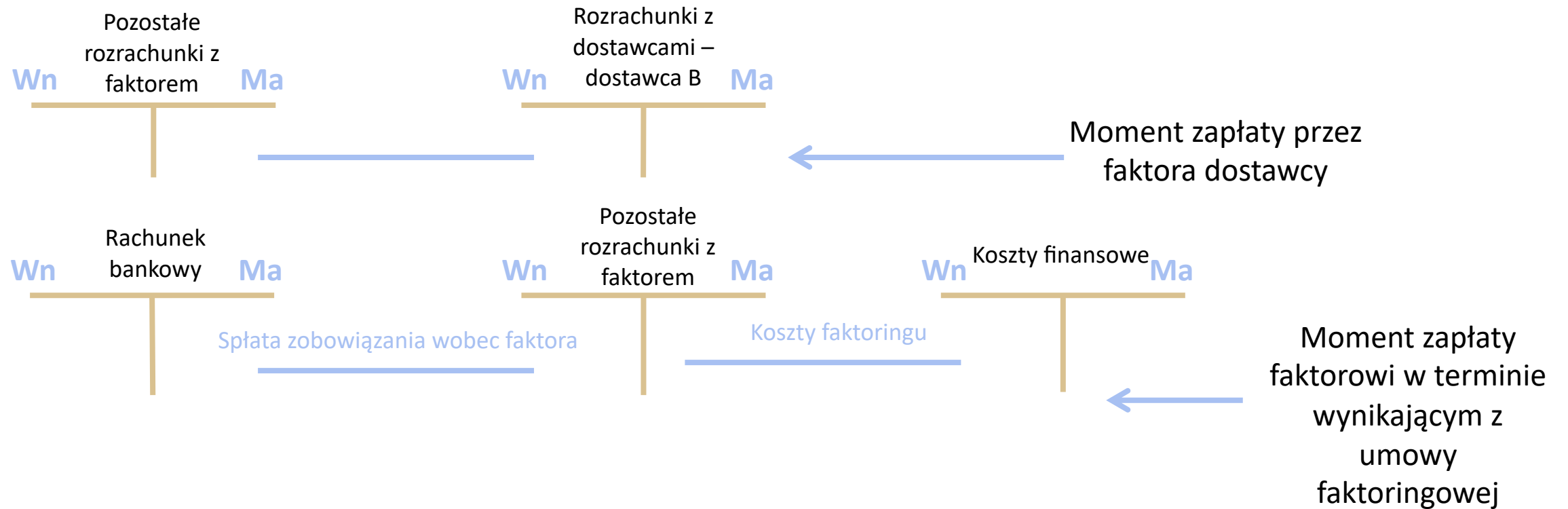
Faktoring mieszany

- ✓ Firmy mogą także zawierać umowy faktoringu mieszanego.
- ✓ Polega on na tym, że faktor przejmuje ryzyko niewypłacalności dłużnika w części określonej w umowie. Ryzyko dotyczące pozostałej części wierzytelności spoczywa nadal na faktorancie
- ✓ W księgach rachunkowych do kosztów finansowych zalicza się tę część wierzytelności, której ryzyko niespłacalności spoczywa na faktorze. (czyli proporcjonalnie ujmujemy wg pkt a w zakresie należności, dla której ryzyko przeszło na faktora, a wg pkt b - w zakresie należności, dla której ryzyko zostało w spółce).

Faktoring odwrócony- księgowanie

- ✓ Dłużnik (nabywca) zawiera umowę z podmiotem świadczącym usługę faktoringu (np. z bankiem).
- ✓ Na jej podstawie dłużnik przekazuje faktorowi faktury za zakupione przez siebie towary lub usługi. Uregulowanie zapłaty przez faktora następuje bezpośrednio na rachunek bankowy dostawcy.
- ✓ Faktor nabywa wierzytelność poprzez jej spłatę i wstępuje wobec faktoranta w rolę wierzyciela.
- ✓ W umowie należy wskazać moment, w którym faktor wykupuje dług i wstępuje w prawa wierzyciela.
- ✓ Na ten dzień zmienia się bowiem wierzyciel.

Faktoring odwrócony- księgowanie

Faktoring a PIT/CIT

W związku z rozbieżnym stanowiskiem w interpretacjach indywidualnych w zakresie ustalania kosztów podatkowych przy zbyciu wierzytelności własnych Minister Finansów zdecydował się wydać interpretację ogólną

(Interpretacja ogólna MFFiPR z 15.2.2021 r. w sprawie zasad ustalania wysokości kosztów uzyskania przychodu przy zbyciu wierzytelności własnych w ramach umowy faktoringu, DD5.8201.11.2020; Dz.Urz. poz. 15).

Minister potwierdził, że odpłatne zbycie wierzytelności wynikającej z dokonanej wcześniej przez podatnika na rzecz podmiotu trzeciego (dłużnika) sprzedaży towarów lub usług stanowi odrębną od tej sprzedaży operację gospodarczą, wywołującą po stronie zbywcy wierzytelności skutki w podatku dochodowym w postaci wystąpienia przychodu oraz kosztów uzyskania przychodu.

Kosztem poniesionym będzie nominalna wartość zbytej wierzytelności w ujęciu brutto (tj. z uwzględnioną w wartości wierzytelności VAT).

Wyłączenie wynikające z art. 16 ust. 1 pkt 39 CIT nie stanowi bowiem o tym, co jest kosztem podatkowym, ale koryguje zasadę ogólną poprzez określenie, co nie może być uwzględnione w kosztach uzyskania przychodów.

W oparciu o art. 16 ust. 1 pkt 39 CIT, strata, jaka może powstać w związku ze zbyciem wierzytelności, czyli różnica pomiędzy wartością brutto (z VAT) wierzytelności a kwotą przychodu z tytułu zbycia (cesji) tej wierzytelności – nie stanowi kosztu uzyskania przychodu.

Minister poza tym zaznaczył, że podatnik do kosztów uzyskania przychodów będzie mógł zaliczyć też zapłacone na rzecz faktora wynagrodzenie, za wykonywane na rzecz faktoranta usługi, w tym również w przypadku, kiedy wynagrodzenie takie zostanie uregulowane w drodze umownego potrącenia z kwotą należności wypłacanej przez faktora faktorantowi za nabytą od niego wierzytelność.

Etapy określania KUP z faktoringu:

1. Określenie straty na sprzedaży wierzytelności
2. Porównanie osiągniętej straty do wcześniej zarachowanych przychodów
3. Jeśli strata $<$ wcześniej zarachowane przychody $\rightarrow$ cała strata = KUP
4. Jeśli strata $>$ wcześniej zarachowane przychody $\rightarrow$
(cała strata - wcześniej zarachowane przychody) = NKUP

Przykład

Kwota faktury przychodowej brutto: 123 000 zł

Kwota faktury przychodowej netto: 100 000 zł

Kwota otrzymana ze sprzedaży wierzytelności brutto: 50 000 zł

Jaki będą koszty podatkowe tej transakcji?

Strata na zbyciu wierzytelności = 50 000 - 123 000 = **73 000 zł**

KUP = 73 000 zł

Przykład

Kwota faktury przychodowej brutto: 123 000 zł

Kwota faktury przychodowej netto: 100 000 zł

Kwota otrzymana ze sprzedaży wierzytelności brutto: 20 000 zł

Jaki będą koszty podatkowe tej transakcji?

Strata na zbyciu wierzytelności = 20 000 - 123 000 = **103 000 zł**

Ale... 103 000 zł > zarachowane wcześniej przychody (tj. 100 tys. zł)

KUP = 100 000 zł

Faktoring a MPP

Spółka podpisała umowę odwrotnego faktoringu. Na mocy umowy faktor zobowiązał się finansować zakup towarów w ten sposób, iż spółka będzie przekazywać faktorowi e-mailem skan faktury zakupu za odebrane towary (objęte MPP) na odroczony termin płatności, a faktor będzie w terminie dokonywał płatności ze swojego rachunku na rachunek dostawcy wskazany na fakturze.

Czy spółka powinna zwracając faktorowi kwotę zapłaconą do dostawcy faktorowanego za towary dokonywać przelewu z MPP?

Przy zwrocie na rzecz faktora określonej kwoty wynikającej z zapłaconej uprzednio przez niego faktury za dostawę towarów dla faktorowanego dokonaną w MPP, faktorowany powinien dokonać przelewu również w MPP.

Faktoring a MPP

Stanowisko takie potwierdził Dyrektor KIS, w piśmie z 18.2.2020 r., 0112-KDIL3.4012.32.2019.1.AW:

„Analiza powołanych regulacji prawnych i przedstawionego opisu sprawy prowadzi do stwierdzenia, że na mocy przepisu art. 108a ust. 1a ustawy - obowiązującego od dnia 1 listopada 2019 r. - obowiązek zastosowania mechanizmu podzielonej płatności obejmuje należności (wierzytelności) będące spłatą zobowiązań Wnioskodawcy wobec Faktora.

Płatność regulowana przez Wnioskodawcę na rzecz Faktora stanowi zapłatę za dostawę towaru lub świadczenie usługi. Zatem spłata zobowiązań przez nabywcę towarów/usług (Wnioskodawcę), na rzecz Faktora powinna być dokonywana w mechanizmie podzielonej płatności.

W konsekwencji, płatność dokonywana przez Wnioskodawcę na rzecz faktora (przy tzw. faktoringu odwrotnym) będzie objęta obowiązkowym mechanizmem podzielonej płatności, o którym mowa w art. 108a ust. 1a ustawy o VAT, w sytuacji kiedy kwota należności na tej fakturze będzie stanowić kwotę, o której mowa w art. 19 pkt 2 ustawy - Prawo przedsiębiorców”.

Faktoring a biała lista

Po podpisaniu umowy należności wynikające z faktur przedsiębiorcy regulowane są bezpośrednio na rachunek bankowy faktora.

W związku z powyższym powstaje pytanie, czy płatności dokonywane na rzecz faktora powinny być dokonywane na rachunek bankowy znajdujący się na białej liście?

Jeżeli faktura będzie na kwotę przekraczającą 15.000 zł to płatność powinna być dokonana na rachunek bankowy faktora znajdujący się na białej liście.

Część firm faktoringowych do rozliczeń wykorzystuje rachunki wirtualne, których nie ma obowiązku zgłaszania do urzędu skarbowego. Dlatego wpłaty dokonywane na takie rachunki przypisane do rachunku rozliczeniowego są traktowane jako wpłaty na rachunek znajdujący się na białej liście.